

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania P. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o prawo do renty rodzinnej
w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w (...) z dnia 14 września 2017 r., sygn. akt III AUa (...),
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 marca 2020 r.,
zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 maja 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 maja 2019 r., sygn. akt III AUa [...] Sąd Apelacyjny w [...]. oddalił wniosek odwołującego się P.J. o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] z 14 września 2017 r., sygn. akt III AUa [...] i oddalił skargę wnioskodawcy.

W sprawie ustalono, że w dniu 16 marca 2018 r. do Sądu Apelacyjnego w [...] wpłynęło pismo P.J., które z uwagi na jego treść zostało zakwalifikowane jako

skarga o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...]. z dnia 14 września 2017 r. (sygn. akt III AUa [...]).

Uzasadniając swoje stanowisko skarżący wskazał, że nie zgadza się z wyrokiem zapadłym w sprawie o sygn. akt III AUa [...], gdyż żąda uwzględnienia okoliczności w postaci internowania swojego ojca - C.J. - w Zakładzie Karnym w O.. Nadto Sąd w wydanym orzeczeniu nie wziął pod uwagę okresu odbycia służby wojskowej przez C.J. Skarżący wskazał, że w powyższych okolicznościach, których Sąd nie wziął pod uwagę, upatruje wadliwości zapadłego orzeczenia.

Postanowieniem z 4 grudnia 2018 r. Sąd Najwyższy uchylił postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]. z dnia 16 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa [...] pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego. Zarządzeniem z dnia 24 stycznia 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...]. wezwał P.J. do uzupełnienia braków formalnych skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]. z 14 września 2017 r. sygn. akt III AUa [...] przez wskazanie okoliczności stwierdzających zachowanie terminu do jej wniesienia oraz podanie informacji czy wnosi o uchylenie czy zmianę zaskarżonego orzeczenia w terminie tygodniowym od dnia doręczenia wezwania pod rygorem odrzucenia skargi.

Postanowieniem z 15 kwietnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...]. orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego i kolejnym postanowieniem z tej samej daty ustanowił dla P.J. adwokata z urzędu, którego wyznaczy Okręgowa Rada Adwokacka w [...].

Pismem z 18 kwietnia 2019 r. Okręgowa Rada Adwokacka w [...]. poinformowała, iż dla ubezpieczonego P.J. wyznaczyła jako pełnomocnika z urzędu adwokat K.F-D.

Pismem z 6 maja 2019 r. pełnomocnik z urzędu wniósł pismo, w którym podał, że ubezpieczony zorientował się o upływie okoliczności oraz środka dowodowego stanowiących podstawę do złożenia skargi o wznowienie postępowania na kilka dni przed złożeniem pisma. W dalszej kolejności na

wypadek nieuwzględnienia istnienia okoliczności uprawdopodobniających zachowanie terminu na wniesienie skargi o wznowienie postępowania wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia tejże skargi oraz wskazał, że wnosi o uchylenie zaskarżonego orzeczenia z przyczyn wskazanych przez ubezpieczonego we wniesionej skardze.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że w piśmie z 6 maja 2019 r. ubezpieczony reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu będącego adwokatem podał, że o podstawie wznowienia dowiedział się „na kilka dni przed złożeniem pisma - skargi o wznowienie postępowania.”. Na poparcie swojego stanowiska pełnomocnik ubezpieczonego nie przytoczył jednak żadnych okoliczności, które by pozwoliły Sądowi stwierdzić, że skargę tę wniósł w terminie, o którym mowa w art. 407 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Konsekwencją zaniechania podania przez adwokata będącego pełnomocnikiem z urzędu dla ubezpieczonego takich okoliczności stwierdzających zachowanie terminu do jej wniesienia jest przyjęcie, że nie ma takich okoliczności.

Sąd miał na uwadze, że pojęcie „kilka dni” nie pozwala precyzyjnie ustalić ilości dni poprzedzających dzień, w którym ubezpieczony złożył skargę o wznowienie. Nie sposób uznać czy faktycznie takie okoliczności wystąpiły, i kiedy dokładnie (w jakiej dacie) ubezpieczony po raz pierwszy wiarygodnie dowiedział się o istnieniu podstaw wznowienia na jakie sam powołuje się we wniesionej skardze. Tym samym Sąd Apelacyjny uznał, że wątpliwe jest, aby ubezpieczony faktycznie dowiedział się o podstawie wznowienia na „kilka dni” przed datą złożenia skargi o wznowienie postępowania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nieostrość pojęcia „kilka dni” jakiego użył pełnomocnik z urzędu będący adwokatem nie pozwala przyjąć, iż niewątpliwie ubezpieczony zmieścił się z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania w terminie tygodniowym, o którym mowa w art. 169 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do przywrócenia ubezpieczonemu terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, gdyż ten we wniosku nie

uprawdopodobnił okoliczności uzasadniających wniosek w rozumieniu art. 169 § 2 k.p.c.

Z omówionych wyżej przyczyn wniosek ubezpieczonego o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania zakończanego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]. z dnia 14 września 2017 r., sygn. akt III AUa [...] podlegał oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., o czym orzeczono jak w pkt 1 sentencji postanowienia.

Skoro postępowanie prowadzone przed Sądem Apelacyjnym w [...] pod sygn. akt III AUa [...] zostało zakończone wyrokiem wydanym w dniu 14 września 2017 r., a ubezpieczony skargę o jego wznowienie wniósł dopiero w dniu 20 lutym 2018 r., to należało uznać, że skarga o wznowienie została wniesiona przez ubezpieczonego z naruszeniem trzymiesięcznego terminu z art. 407 § 1 k.p.c.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do przyjęcia, że ubezpieczony wiarygodnie nie mógł mieć wiedzy o wskazanych w skardze o wznowieniu postępowania podstawach wznowienia już w dacie wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny w [...] w dniu 14 września 2017 r. gdy orzekł w sprawie o sygn. akt III AUa [...]. W ocenie Sądu Apelacyjnego ubezpieczony w dniu ogłoszenia wyroku Sądu Apelacyjnego dnia 14 września 2017 r., sygn. akt III AUa [...] musiał mieć wiedzę o internowaniu swojego ojca w Zakładzie Karnym w O. oraz o okresie odbytej służby wojskowej i oceniając te okoliczności powinien je powiązać z wydanym wyrokiem jako podstawy wznowienia postępowania.

Uchybienie w powyższym zakresie powoduje, że Sąd Apelacyjny uznał, że ubezpieczony nie zachował trzymiesięcznego terminu, gdyż ten z całą pewnością upłynął przed datą wniesienia skargi o wznowienie w niniejszej sprawie, co miało miejsce w dniu 20 lutego 2018 r.

Na postanowienie Sądu Apelacyjnego pełnomocnik odwołującego się złożył zażalenie, zaskarżając je w całości i wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości; ewentualnie - na podstawie art. 380 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. - o rozpoznanie i zmianę zaskarżonego orzeczenia w punkcie 1. - postanowienia w

przedmiocie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu – przez przywrócenie ubezpieczonemu terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania..

Zaskarżonemu postanowieniu skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

1. art. 410 § 1 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że zachodzą przewidziane w nim przesłanki, a w konsekwencji jego zastosowanie, powodujące odrzucenie skargi podczas gdy P.J. wskazał okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania, nadto przez błędne uznanie przez Sąd, iż ubezpieczony musiał mieć wiedzę o swoim internowaniu oraz okresie odbytej służby wojskowej, co uzasadniać ma oddalenie skargi, podczas gdy istotnym jest, czy ubezpieczony faktycznie był w stanie uznać zaistnienie tych zdarzeń faktycznych jako mogących mieć wpływ na wynik sprawy, a tym samym powołać je w toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym w [...], sygn. akt III AUa [...];

2. art. 410 § 2 k.p.c. przez brak należytego zrealizowania przez Sądu możliwość zażądania od skarżącego uprawdopodobnienia okoliczności stwierdzające zachowanie terminu lub dopuszczalność wznowienia, podczas gdy - wobec treści osobistych kierowanych przez ubezpieczonego - okoliczność ta winna zostać rzetelnie rozważona;

3. art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. przez oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania podczas gdy ubezpieczony wykazał (uprawdopodobnił), że nie dokonał w terminie czynności procesowej bez swojej winy;

Organ rentowy nie składał odpowiedzi na zażalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie ma usprawiedliwionych podstaw.

Za nieuzasadniony należało uznać zarzut naruszenia art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c. jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. Niewątpliwie ciężar udowodnienia braku winy przy przekroczeniu terminu spoczywa na stronie, która wnosi o przywrócenie terminu. W niniejszej sprawie słusznie Sąd drugiej instancji uznał, że skarżący obowiązkowi braku winy w przekroczeniu terminu nie podołał.

W piśmie z 6 maja 2019 r. pełnomocnik skarżącego zawarła wniosek o przywrócenie terminu na wniesienie skargi, jednak nie wskazała jakichkolwiek okoliczności, które mogłyby przemawiać za tym, że termin ten został przekroczony bez winy odwołującego się, wskazując jedynie, że o okolicznościach uzasadniających skargę o wznowienie postępowania skarżący dowiedział się „na kilka dni” przed złożeniem pisma. Nie sposób uznać, że takie sformułowanie wniosku o przywrócenie terminu czyni zadość obowiązkowi udowodnienia braku winy w przekroczeniu terminu.

Nie były również uzasadnione zarzuty naruszenia art. 410 § 1 i 2 k.p.c. Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Natomiast na podstawie art. 410 § 2 k.p.c. na żądanie sądu skarżący uprawdopodobni okoliczności stwierdzające zachowanie terminu lub dopuszczalność wznowienia.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny uznał, że skarżący przekroczył termin na wniesienie skargi o wznowienie postępowania określony w art. 407 § 1 k.p.c. po uprzednim wezwaniu go do uzupełnienia skargi m.in. przez wskazanie okoliczności stwierdzających zachowanie terminu do jej wniesienia. W odpowiedzi na wezwanie Sądu pełnomocnik skarżącego wskazała jedynie, że powziął on wiedzę o nowych okolicznościach powołanych w skardze na kilka dni przed jej wniesieniem, nie wskazując jednak dokładnie, kiedy skarżący się o nich dowiedział, ani w jakich okolicznościach się to stało, jak również, dlaczego skarżący nie miał możliwości

skorzystania z tych dowodów wcześniej. Prawidłowo zatem Sąd Apelacyjny uznał, że okoliczności sprawy przemawiają za uznaniem, że skarżący nie dochował terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Zwłaszcza, że powoływane przez niego okoliczności dotyczyły ojca wnioskodawcy, a zatem osoby mu najbliższej i mało prawdopodobne, aby nie były skarżącemu znane wcześniej, zwłaszcza, gdy nie przedstawił on jakichkolwiek dowodów, które mogłyby to uprawdopodobnić.

Z tych powodów, na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.